

1. Natančno opredeli lego Afrike!
Ekvator Afriko deli na skoraj dve enaki polovici. Njen skrajni severni in južni del segata v subtropski pas. V tropskem pasu leži 75% celine. Zaradi takega položaja je sonce nad večjim delom celine visoko nad obzorjem. Posledica te lege je tudi vedno visok vpadni kot sončnih žarkov. Med severnim in južnim povratnikom dvakrat doseže zenit, to povzroča visoke temperature in vpliva na podnebne elemente. Pasovi prsti in rastlinja se somerno širijo v vzporedni smeri s podnebnimi pasovi. Na severnem delu Afriko obdaja Sredozemsko morje, na SV Rdeče morje, na V Indijski ocean in na JZ in Z Atlantski ocean.
2. Na kratko opiši kaj je značilno za relief Afrike!
Jedro celine predstavlja star predkambrijski ščit, ki je del velike celine Gondvane, ki se je v geološki preteklosti širila na južni poluti. Površje so zunanje (eksogene) sile so zunanje sile v dolgi geološki preteklosti močno znižale in uravnale. Navpično delujoče tektonske sile so posamezne dele dvigale, jih razlomile in upognile. Gubanje je zajelo skrajni jugozahodni del Afrike, kjer je nagubano Kapsko gorovje. Na skrajnem severozahodu se širi mlado nagubano gorovje Atlas. Delovanje teh sil je vplivalo na izoblikovanje današnjega afriškega površja. Zanj je značilno menjavanje obsežnih kotlin (ob Nigru, Čadska kotlina, ob Belem Nilu, Kongova kotlina), ki jih ločujejo višji hrbti, razvodna višavja in planote.
3. 3. Iz kakšnih kamnin je v večini zgrajeno površje Afrike? Pojasni zakaj je tako!
Predkambrijski ščit gradijo predkambrijski graniti in gnajsi. Gnajs je metamorfna kamnina, ki je nastala po preobrazbi iz granita ali glinastega skrilavca. Magmatske kamnine so v višjih predelih. V visokih predelih se pojavljajo tudi kamnine, ki so vulkanskega nastanka.
4. 4. Imenuj glavne reliefne enote Afrike!
Kotline, pragovi, višavja, planote, nižine, gorovja, tektonski jarek.
5. 5. Imenuj največje afriške kotline!
Čadska kotlina, Kongova kotlina, kotlina Belega Nila, Zahodno Saharska kotlina, Kalaharska kotlina, kotlina Viktorijinega jezera.
6. 6. Imenuj mladonagubana gorovja v Afriki!
Atlas, Kapske gore.
7. 7. Imenuj največje nižine v Afriki!
Senegambijsko (Senegalsko) nižavje, Srednje nilsko nižavje.
8. 8. Natančno pojasni kaj je to Vzhodnoafriški tektonski jarek!
Meja jarka: Sirija, Mrtvo morje, Rdeče morje, Etiopsko višavje, kjer se razcepi na vzhodno in srednjeafriški tektonski jarek, nato pa se obe veji ponovno združita v indijskemu oceanu. Je osrednji del Afriškega hrbta, ki se je ugreznil. Širok je od 30 - 80 kilometrov in v njem je več jezer. Prelamljanje, pogrezanje in širjenje jarka je posledica razlamljanja afriške litosferske plošče. Jarek obdeja visoki robni deli z vulkani.
9. 9. Kaj je značilno za jezera v Vzhodnoafriškem tektonskem jarku?
Nastala so v tektonskih jarkih, so slana, so velika in globoka. V zahodnem delu so jezera sladka.
10. 10. Primerjaj razčlenjenost obale Afrike in Evrope. Pojasni kakšne so razlike in kaj iz tega lahko sklepaš!
Evropa je razčlenjenjena, medtem ko Afrika ni. Posledica razčlenjenosti v Evropi so mnogi otoki, v Afriki pa najdemo le večji otok Madagaskar. Afrika ima zaradi nerazčlenjenosti manj naravnih pristanišč, značilna je celinskost in ozke obalne ravnice.
11. 11. Katere so skupne značilnosti za podnebja v Afriki?
Značilna je tropskost, visoke temperature, ni letnih časov. Klimatski in rastlinski pasovi potekajo v vzporedni smeri od Ekvatorja, velik kot vpadnih sončnih žarkov.

12. 12. Naštej in natančno pojasni tri klimatske dejavnike, ki odločilno vplivajo na podnebne razmere v Afriki!
 Geografska širina, relief, nerazčlenjenost in morski tokovi. Geografska širina je dejavnik od katerega je odvisen položaj določenega kraja, od tega pa je odvisna tropskost in vpadni kot sončnih žarkov. Relief vpliva na površje v notranjosti tako, saj preprečuje vpliv morja v notranjost, zaradi visokih robov celine. Posledica nerazčlenjenosti je celinskost. Morski tokovi so lahko topli ali hladni in vplivajo na podnebje.
- Monsunski morski tokovi so tokovi, katere povzročajo monsoni. Pozimi se premikajo proti jugu, poleti pa proti severu. So topli.
 Mozambijski morski tok je topel in vlažen, ker prihaja z ekvatorja.
 Benguelski tok je hladen, katerega posledica je manjše izhlapevanje in manj padavin. Je suh. Je glavni vzrok puščave Namib. Značilne so meglice.
 Gvinejski tok je topel. Premika se ob Ekvatorju in izrazito vpliva na podnebje Gornje Gvinejskega praga.
13. 13. Natančno razloži pasatno zračno cirkulacijo nad Afriko za obdobje med 15. majem in 1. avgustom!
 Za utemeljitev svojih trditev uporabi tri klimatske elemente temperaturo, padavine in zračni tlak (vetrovi)! Pojasni kakšne so posledice na življenjske razmere v posameznih delih celine!
 V tem času sije sonce pravokotno na severni povratnik. Območje okoli severnega povratnika se najbolj segreva. Na tem območju je toplo (v Sahari temperature presegajo 50 stopinj), zato se zrak segreva in se dviguje. Zrak se adiabatno ohlaja in nato povzroča zenitalne padavine, nekaj pa se ga razteza proti severu in jugu. Po določenem času se začne na višini ohlajati, zato se začne spuščati okoli 30 stopinjskega vzporednika. Ko se spušča se segreva. Kjer se zrak spušča je zračni pritisk visok. Visok zračni pritisk ponovno doteka k nizkemu, se pravi gre proti ekvatorju, posledica premikanja zračnih mas so vetrovi - pasati. Na to območje skozi katerega piha prinaša v večini suho dobo, kjer pa pasati vmes pihajo skozi morje pa prinašajo tudi padavine. V tem letnem času je žarišče dvigovanja zraka pomaknjeno proti severu (severnemu povratniku), kjer so v tem času tudi zenitalne padavine. Deževna doba v savani je posledica le teh padavin.
 Življenjske razmere so v sahelu v tem obdobju ugodne, saj zenit prinaša zenitalne padavine. Ta čas je primeren za kmetijsko rabo tal.
14. 14. Natančno razloži pasatno zračno cirkulacijo nad Afriko za obdobje med 15. februarjem in 1. majem!
 Za utemeljitev svojih trditev uporabi tri klimatske elemente temperaturo, padavine in zračni tlak (vetrovi)! Pojasni kakšne so posledice na življenjske razmere v posameznih delih celine!
15. 15. Natančno razloži pasatno zračno cirkulacijo nad Afriko za obdobje med 15. avgustom in 1. novembrom!
 Za utemeljitev svojih trditev uporabi tri klimatske elemente temperaturo, padavine in zračni tlak (vetrovi)! Pojasni kakšne so posledice na življenjske razmere v posameznih delih celine!
16. 16. Natančno razloži pasatno zračno cirkulacijo nad Afriko za obdobje med 15. novembrom in 1. februarjem!
 Za utemeljitev svojih trditev uporabi tri klimatske elemente temperaturo, padavine in zračni tlak (vetrovi)! Pojasni kakšne so posledice na življenjske razmere v posameznih delih celine!
17. 17. Pojasni glavne značilnosti ekvatorialnega podnebnega tipa (kje se nahaja)!
 Temperature so stalno visoke (25OC – 28 OC). Najvišje temperature so malo pred zenitom in malo po njem. Ima dva viška padavin. Padavine so konvekcijske kombinirane s orografskimi. Letno pade veliko padavin (2000mm – 4000mm). Nahaja se v okolici ekvatorja (Kongova kotlina, Zgornji in Spodnji Gvinejski prag).
18. 18. Pojasni glavne značilnosti savanskega podnebnega tipa (kje se nahaja)!
 Nahaja se severno in južno od ekvatorialnega pasu. Temperature so še vedno visoke (22 OC – 26 OC). Padavin je veliko (Vzhodnoafriško višavje 1000mm – 2000mm, drugače lahko tudi 500mm – 1000mm). Značilno je menjavanje sušne in deževne dobe. Za severno poloblo je značilen izrazit deževni višek poleti (julij, avgust), za južno pa pozimi (december, januar). Temperature so poleti na severni polobli večje, zato je segrevanje večje, posledica le tega pa so konvekcijske padavine.
19. 19. Pojasni glavne značilnosti tropskega polsuhega podnebnega tipa (kje se nahaja)!
 Nahaja se severno in južno od savanskega tipa (potekajo v vzporedni smeri od ekvatorja). Naravno rastje je visokotravna in nizkotravna stepa. Padavin je malo (250mm – 500mm). Višek padavin je v

času zenita. Sušna doba je daljša od 6 mesecev. Povprečna letna temperatura je 22 OC – 26 OC. Območja Sahel, Severni del Kalaharske kotline. Zaradi segrevanja ozračja se pojavlja širjenje puščav. Na območjih kjer podnebje tropskega polsuhega podnebja prehaja v suho ima lahko tudi 250mm – 150mm padavin letno.

20. 20. Pojasni glavne značilnosti tropskega suhega podnebnega tipa (kje se nahaja)!
Rastje je polpuščava in puščava. Padavin je pod 250mm. Višek padavin je v času zenita. Letne temperature so visoke (22 OC – 26 OC). Dnevna temperaturna nihanja so ekstremna, tudi do 40 OC, ker ni rastlinstva, da bi zadrževala toploto v tleh. Severni del Sahare je dostikrat pod vplivom potujočih depresij (zahodnih vetrov). Do padavin pride zelo redko. Območja Sahare, del Kalaharske kotline, puščava Namib.
21. 21. Pojasni glavne značilnosti sredozemskega oziroma etezijskega podnebnega tipa (kje se nahaja)!
Značilnosti etezijskega podnebja so zelo podobne sredozemskim, razlika je le v tem, da področje ne leži ob Sredozemskem morju. Etezijsko podnebje je v Južni Afriki. Padavin je okolo 600mm. Temperature so med 15 OC in 20 OC. Višek padavin je pozimi, zaradi potujočih depresij.
22. 22. Pojasni v čem se somalijski rog v svojih podnebnih značilnostih loči od ostalega dela Afrike!
Somalijski rog leži na vzhodu celine. Zaradi Etiopijskega višavja (kjer je veliko padavin) je nekako odrezan od Afrike, podnebno nima skupnih značilnosti z Afriko. V poletnem času ima vpliv monsunske zračne cirkulacije, zato je tu poleti veliko padavin. Od tu izvira reka Nil. Padavine poleti na Somalijškemu rogu dajejo Nilu nujno vodo, da ne presahne, ko teče skozi puščavo.
23. 23. Pojasni kaj je značilno za rečne režime največjih afriških rek!
Tretjina površja so arejična in endorejična, kar je posledica puščav. V srednjem delu v ekvatorialnem pasu je količina vode ogromna. Tu je 5 velikih rek: Kongo, Niger, Nil, Zambezi, Oranje. Reke imajo ogromno pritokov. Plovne so samo v srednjem toku. Kongo in Niger imata v spodnjem toku veliko brzic, katere so ugodne za izkoriščanje energije. Rečni režimi so dežni. Količina vode v reki je odvisna od izvira in lege.
24. 24. Natančno pojasni rečni režim reke Nil severno od Khartuma!
Pri Khartumu se Beli in Modri Nil združita. Večino vode prinese Modri Nil, ki ima izrazit višek poleti. Če Nil ne bi dobival večine vode iz Modrega Nila, ki jo dobi veliko zaradi poletnega monsuna na Somalijškemu rogu, bi presahnil. Nil teče skozi vzhodni del puščave Sahare. Na tem območju je izhlapevanje velike, predvsem poleti. Pri Asuanu predstavlja Beli Nil le okoli 10% vode v Nilu. Pri Asuanu je ogromna zajezeitev, iz katere Egipt in Sudan pridobivata ogromno električne energije. Pri jezeru se poletni višek zadrži, reka nato teče enakomerno. Plovba je zaradi stalnega vodostaja možna tudi v času zime.
25. 25. Ali so afriške reke zanimive za gospodarsko izkoriščanje? Svoj odgovor natančno utemelji!
Afriške reke, predvsem Niger in Kongo sta po mojem mnenju zelo zanimive za gospodarsko izkoriščanje. Poleg tega, da imata veliko vode, imata v spodnjem toku tudi brzice, kar plovbo onemogoča, zato bi bili reki po mojem mnenju več kot odlični za izkoriščanje.
26. 26. Natančno pojasni rastlinske pasove v Afriki in na kratko razloži glavne značilnosti posameznega tipa rastja!
Ob sredozemskem morju in na J Afrike uspeva sredozemsko grmičevje (makija). Prevladuje subtropski zimzeleni gozd (hrast plutovec, bil je izkrčen).
Ob ekvatorju ob Gvinejskem zalivu je tropski deževni gozd.
Na območju okoli Kongove kotline in J od Sahare uspeva savansko ratlinstvo.
na območju Sahare in proti Somalijškemu rogu je puščava v kateri uspeva skromno rastlinstvo, puščavsko in polpuščavsko.
27. 27. Pojasni kaj je značilno za demografski režim Afrike kot celine!
Ima mlad demografski režim. Trenutno je v Afriki 800 milijonov prebivalcev, kar je relativno malo. Iztopa visok naravni prirastek (okoli 28 %). Rodnost je zelo velika (okoli 42‰). Mladih je ogromno, več kot 50% je mlajših od 15 let. Malo je aktivnega prebivalstva, zato je prebivalstvo težko prehraniti.

Smrtnost vpada. Kmalu lahko pride do pretiranega povečanja prebivalstva.

28. 28. Pojasni glavne poselitvene značilnosti, rasno in versko sestavo prebivalstva v Afriki!
Afrika je poseljena zelo neenakomerno. Povprečna poselitev je 25 prebivalcev na kvadratni kilometer, kar je v primerjavi s svetom (ali celo Indijo) malo. Gosta poselitev je ob Gvinejskem zalivu in v spodnjem toku reke Nil, v mestih (Cape Town, Kairo). Zelo redko pa je poseljena Sahara in v kalaharski kotlini. J del Sahare je meja med belo in črno raso. Južneje prevladuje črna, severneje pa bela (bela je tudi v JAR - kolonija). V puščavah živijo nomadska ljudstva (Barberi, Tuaregi). V verski sestavi islam prevladuje (S Afrika), krščanstvo je prisotno v kolonijah (Kongo, Zambija, JAR), Kopti v Egiptu predstavljajo vero, ki naj bi spadala pod krščanstvo.
29. 29. Pojasni kakšne so glavne značilnosti afriškega gospodarstva! Pojasni katera gospodarska panoga prevladuje v posameznem predelu!
Gospodarstvo je zelo slabo razvito, z izjemo JAR, ki je edina razvita država. Med državami so konflikti, kar je tudi vzrok slabo razvitega prebivalstva. Prevladuje kmetijstvo, ki je ozko usmerjeno. Razmere za kmetijstvo niso dobre, saj je prst izprana. Kmetijstvo je samooskrbno (ekvatorialna Afrika). Glavni pridelki so žita: proso, riž, koruza. Veliko je tropskega sadja: ananas, banane. Tržno in nomadsko kmetijstvo prevladuje na območju Sahela. Tržno kmetijstvo (Egipt, JAR) izvira iz časa kolonij. Bombaž je pridelek ob Nilu. Iz sizala (vlaklen kaktusa) delajo vrvi. Na robu Kongove kotline uspevajo: kavčuk, kakav, arašidi, oljna palma. Kava prihaja iz Etiopije iz pokrajine Kaffa, kjer je veliko padavin. Dateljeva palma uspeva v puščavah v oazah, ima globoke korenine. V sredozemskem podnebjju uspeva subtropsko sadje: agrumi, vinska trta. Živinoreja je omejena. Nomadska živinoreja je v puščavah, oazah in sahelu. V JRA je mlečna in mesna živinoreja, ovčjereja.